

АРХІТЕКТУРНИЙ ОБРАЗ МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.: ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ АСПЕКТИ

ЖДАНОВ ТАРАС АНАТОЛІЙОВИЧ,
учень 10 класу
Центральноукраїнського наукового ліцею
Кіровоградської обласної ради

Наукові керівники:
КИРИЧЕНКО ОЛЕНА ІВАНІВНА,
доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського
державного університету імені Володимира Винниченка,
кандидат мистецтвознавства;

ДОБРОВОЛЬСЬКА ОЛЬГА ВІКТОРІВНА,
керівник гуртка «Мистецтвознавство» Новомиргородського міського центру
дитячої та юнацької творчості Новомиргородської міської ради Кіровоградської області.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ:

Виявити та проаналізувати специфіку архітектурного образу міста Кропивницького (Єлисаветграда), що сформувався наприкінці ХІХ – початку ХХ століття і не втратив культурного значення до наших часів.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ:

АРХІТЕКТУРНИЙ ОБРАЗ МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО, ЯКИЙ СКЛАВСЯ НАПРИКІНЦІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ТА СФОРМУВАВСЯ ЧЕРЕЗ ЗБЕРЕЖЕНІ ІСТОРИЧНІ СПОРУДИ, МІСТОБУДІВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА КУЛЬТУРНУ АТМОСФЕРУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ:

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ АСПЕКТИ
АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ МІСТА

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ:

ТЕОРЕТИЧНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ, КОМПАРАТИВНИЙ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ І УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ІСТОРИКО-КОНТЕКСТУАЛЬНОГО, СОЦІОКУЛЬТУРНОГО, АРХІТЕКТУРНО-СТИЛІСТИЧНОГО, АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОГО ПІДХОДІВ;
ЕМПІРИЧНІ: НАТУРНІ ОБСТЕЖЕННЯ, ФОТОФІКСАЦІЯ ІСТОРИЧНОЇ ЗАБУДОВИ, ІНТЕРВ'Ю.

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ:

- ДОСЛІДИТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, КУЛЬТУРНІ ТА ІСТОРИЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ЄЛИСАВЕТГРАДА НА МЕЖІ ХІХ І ХХ СТОЛІТЬ.
- ВІЯВИТИ, ЯК ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ ЄЛИСАВЕТГРАДА ЗАБЕЗПЕЧИЛО КУЛЬТУРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ СУЧАСНОГО КРОПИВНИЦЬКОГО.
- ВИЗНАЧИТИ ЕСТЕТИЧНУ ЦІННІСТЬ АРХІТЕКТУРНОГО СПАДКУ КРОПИВНИЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЧАСУ.

ХІД ДОСЛІДЖЕННЯ

- АНАЛІЗ СПЕЦИФІКИ АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ ЄЛИСАВЕТГРАДА НА ЗЛАМІ ХІХ – ХХ СТОЛІТЬ.
- ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АРХІТЕКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЄЛИСАВЕТГРАДА ТА ІНШИХ МІСТ.
- СТВОРЕННЯ ТЕМАТИЧНОГО ВІДЕОРОЛИКА, ІЛЮСТРОВАНІХ ТАБЛИЦЬ ТА СЛОВНИКА АРХІТЕКТУРНИХ ТЕРМІНІВ ДО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

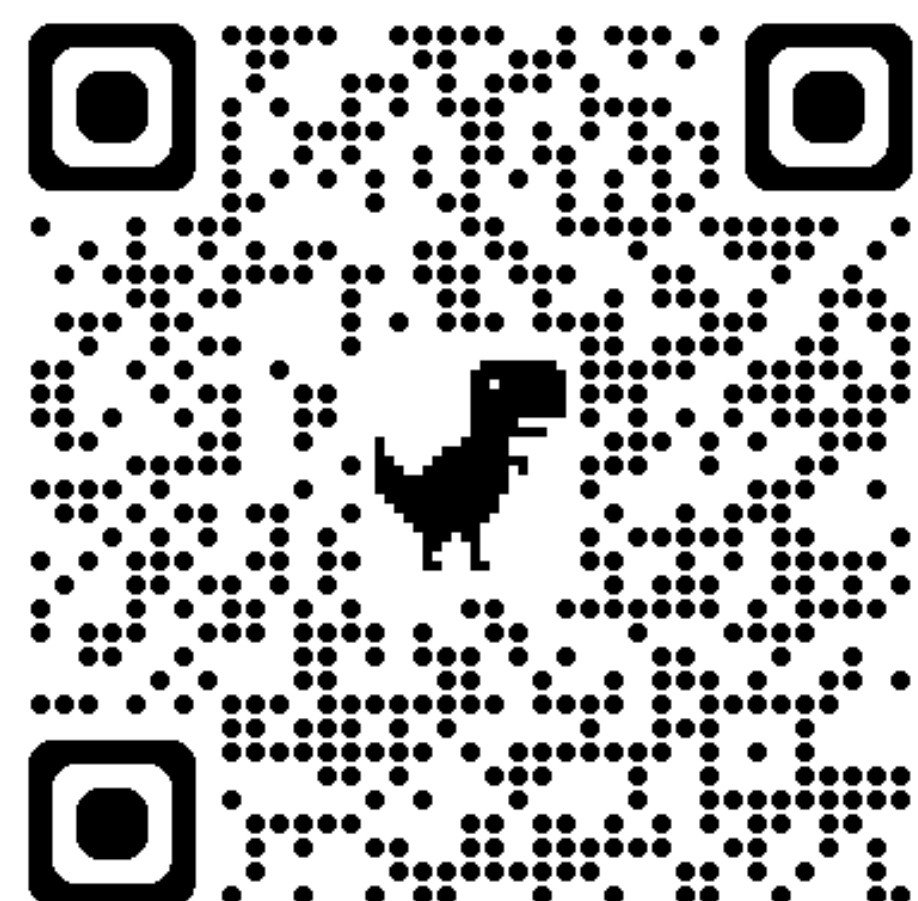
1941 р. Ансамбль військового містечка.
[<https://salo.li/Dc86867>]

Єлисаветград, вул. Дворцова (Театральна).
[<https://salo.li/EOd022B>]

Єлисаветград, кін. ХІХ ст – поч. ХХ ст. Міський бульвар
[<https://salo.li/OEV3B2b>]

Відео «Архітектурний образ Кропивницького кінця ХІХ – початку ХХ ст.: художньо-естетичні аспекти».
(автор Тарас Жданов)

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА КУЛЬТУРНИХ ФАКТОРІВ НА АРХІТЕКТУРУ ЄЛИСАВЕТГРАДА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ АСПЕКТИ АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ КРОПИВНИЦЬКОГО

- Зонування як форма естетичного упорядкування просторово-планувальної структури міста.
- Композиційне вирішення архітектурного містобудівного ансамблю.
- Види фасадного декору та їх роль.
- Гармонійне поєднання різностильової архітектури в єдиний архітектурний ансамбль на тлі традицій поліетнічного складу населення
- Зв'язок архітектури з навколишнім середовищем.
- Естетична цінність архітектурної спадщини Кропивницького в контексті загальноєвропейських та українських художньо-естетичних тенденцій кінця ХІХ – початку ХХ століття.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ВИСНОВКИ

- ДОВЕДЕНО, ЩО НА ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО ОБРАЗУ КРОПИВНИЦЬКОГО ВПЛИНУЛИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ, ЯКІ РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ СКЛАДНІСТЬ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ СВІДОМОСТІ ЕПОХИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.
- ВИЗНАЧЕНО, ЩО АРХІТЕКТУРНИЙ ОБРАЗ ЄЛИСАВЕТГРАДА ЗАБЕЗПЕЧИВ КУЛЬТУРНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ СУЧАСНОГО КРОПИВНИЦЬКОГО, СФОРМУВАВШИ УНІКАЛЬНИЙ АРХІТЕКТУРНИЙ АНСАМБЛЬ.
- ОБґРУНТОВАНО ЕСТЕТИЧНУ ЦІННІСТЬ АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСТА В КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

ОТЖЕ, АРХІТЕКТУРНИЙ ОБРАЗ КРОПИВНИЦЬКОГО Є ПРИКЛАДОМ УСПІШНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ СТИЛІВ У ЛОКАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ, ЩО ДОНИНІ МАЄ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ.

Специфіка архітектурного декору Єлисаветградських пам'яток в стилі модерну (за класифікацією декору С. Понкалю) (автор Тарас Жданов)

Види декору	Ранній модерн (еклектицизм)	Архітектурний модерн (раціоналізм)	Новий модерн (деко)	Центральний стиль
Композиторський ансамбль: портики, аттики, ніші, порталні вікна, балкони, тераси, огорожені тераси	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Міжвуличні ансамблі: арки, системи, галереї, класичні, руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Художньо-декоративні ансамблі: руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B

Специфіка архітектурного декору Єлисаветградських пам'яток в стилі амбіру (за класифікацією С. Понкалю) (автор Тарас Жданов)

Види декору	Ранній амбіру	Архітектурний амбіру	Новий амбіру	Центральний стиль
Композиторський ансамбль: портики, аттики, ніші, порталні вікна, балкони, тераси, огорожені тераси	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Міжвуличні ансамблі: арки, системи, галереї, класичні, руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Художньо-декоративні ансамблі: руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B

Специфіка архітектурного декору Єлисаветградських пам'яток доби історизму (за класифікацією декору С. Понкалю) (автор Тарас Жданов)

Види декору	Ранній історизм	Архітектурний історизм	Новий історизм	Центральний стиль
Композиторський ансамбль: портики, аттики, ніші, порталні вікна, балкони, тераси, огорожені тераси	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Міжвуличні ансамблі: арки, системи, галереї, класичні, руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B
Художньо-декоративні ансамблі: руст, лінійні, та скульптурні	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B	Будинок А. Кривошеї, вул. Катерини, 11 Арх. О. Лавренко https://salo.li/023242B